

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE PAKİSTAN İSLAM CUMHURİYETİ ARASINDA HUKUKİ VE TİCARİ KONULARDA ADLİ YARDIMLAŞMA SÖZLEŞMESİ

Türkiye Cumhuriyeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti ,Pakistan’da bulunan Türk uyruklular ile Türkiye’de bulunan Pakistan uyrukluların hukuki ve ticari konularda adli korunmalarını ve her iki devlet adli makamlarının karşılıklı yardımlaşmalarını düzenlemek arzusuyla bir sözleşme akdedilmesini kararlaştırmışlar ve aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır:

BÖLÜM I TANIMLAMALAR VE KAPSAM

Madde 1

1. Aksi açıkça belirtilmiş olan haller dışında bu Sözleşme, çekişmesiz hususlar da dahil olmak üzere yalnız hukuk ve ticaret işlerine uygulanır.

2. Bu Sözleşmenin amaçları bakımından :

a. “ Konsolos” deyiminden, gönderen Devlet tarafından kabul eden Devlet nezdinde Konsolosluk görevlerini yerine getirmek üzere atanan ve kabul eden Devletçe kendisine bir buyrultu veya diğer herhangi bir izin belgesi verilen şahıs ;

b. “Diplomatik Ajan” deyiminden , kabul eden Devlet tarafından usulüne uygun olarak kabul edilmiş gönderen Devletin misyon şefi veya bu misyonun siyasi memurlarından biri ;

c. “Şahıslar” deyiminden , gerçek ve tüzel kişiler ;

d. “Merkezi Makam” deyiminden , bu sözleşme hükümleri uyarınca yapılacak talepleri kabul etmek üzere akit taraflarca belirlenmiş makamlar anlaşılır.

BÖLÜM II ADLİ VE ADLİ OLMAYAN BELGELERİN TEBLİĞİ

Madde 2

1. Akit taraflardan birinin ülkesinde düzenlenen adli veya adli olmayan belgelerin diğer Akit Tarafın ülkesinde mukim şahıslara tebliği gerektiğinde bu belgeler ,uyrukluğ u ne olursa olsun kendisine tebligat yapılacak şahsa 3 üncü maddede öngörülen usullerden biriyle tebliğ edilecektir.

2. Bu Sözleşmenin II nci Bölümündeki “İsteyen Taraf” deyiminden ,tebliğ edilecek belgelerin düzenlendiği “İstenilen Taraf” deyiminden ise ,belgelerin tebliğ edileceği ülke anlaşılır.

Madde 3

1. Bir tebliğ talepnamesi ,İsteyen Taraf adına hareket eden bir Diplomatik Ajan veya Konsolos tarafından,Yetkili Makamca tebliğ edilmek üzere İstenilen Tarafın Merkezi Makamına gönderilecektir.

2.Tebliğ talepnamesi tarafların adlarını ve sıfatlarını tebligat yapılacak şahsın adının ,adresini ve sıfatını ,tebliğ edilecek belgenin niteliğini ihtiva edecek ve İstenilen Taraf'ın dilinde ve iki nüsha halinde düzenlenecektir.

3.Tebliğ edilecek belge ya İstenilen Tarafın dilinde düzenlenecek,yahut bu dilde yapılmış iki nüsha çevrisi eklenecektir. Bu tercümenin doğruluğu ,İsteyen Tarafın Diplomatik Ajansı yahut Konsolosu tarafından tasdik edilecektir.

4. Tebligatı yerine getirecek ülkenin kanunlarına uygun olması koşuluyla talepnamede gösterilen özel bir şekilde yapılması hali dışında tebligat,İstenilen Tarafın Yetkili Makamınca kendi milli kanunlarının benzeri belgelerin tebliğinde öngördüğü usule uygun olarak yapılacaktır.

5. Bu maddenin yukarıdaki hükümlerine uygun olan bir tebligat talebi ,ancak aşağıdaki hallerde reddedilebilecektir :

a. Tebligata ilişkin talebin doğruluğunun saptanamaması veya,

b. Ülkesi dahilinde tebligatı yerine getirecek olan Akit Tarafın bu tebligatı devletin güvenlik ve egemenliğine zararlı veya kamu düzenine aykırı telakki etmesi.

6. Tebliğ talebinin yerine getirilmediği her halde, kendisinden talepte bulunulan makam,talebin reddedilme nedenini İsteyen Tarafın Diplomatik Ajan veya Konsolosuna mümkün olan en kısa zamanda bildirecektir.

7. Tebligatın yerine getirilmesi talebinde bulunulan Merkezi Makam,tebligatın yapıldığını gösteren bir belgeyi İsteyen Tarafın Diplomatik Ajan veya Konsolosuna gönderecektir. Tebligatın yapılamaması halinde ,İstenilen Taraf İsteyen Tarafın Diplomatik Ajan veya Konsolosuna tebligatın yerine getirilmesini engelleyen nedenleri bildirecek ve buna ilişkin belgeyi de birlikte gönderecektir.

Madde 4

1. Belgelerin 3 üncü madde hükümlerine uygun olarak tebliğ edilmeleri halinde,tebliğ talebi Diplomatik Ajansı veya Konsolosu tarafından gönderilen Akit Taraf,tebligatın yerine getirildiği ülkenin kanunlarına göre tebligat ile görevlendirilen personele ödenmesi gereken ücretlerle tebligatın gerektirdiği masrafları diğer Akit Tarafa ödeyecektir. Bu ücretlerle masraflar ,İstenilen Tarafın mahkemelerinde genellikle ödenen miktarı aşmayacaktır.

2. İstenilen Taraf'ın tebligatı yerine getiren Yetkili Makamı 3 üncü maddenin (7) inci fıkrasında öngörülen belgeyi gönderirken İsteyen Tarafın Diplomatik Ajansı veya Konsolosundan söz konusu ücret ve masrafların ödenmesini talep edecektir.

3. Belgelerin tebliği konusunda, Akit Taraflardan biri diğerine ,yukarıda öngörülenlerden başka,herhangi bir ödeme yapmayacaktır.

BÖLÜM III **DELİL SAĞLANMASI**

Madde 5

1. Akit Taraflardan birinin bir adli mercii ,diğer Akit Tarafın ülkesinde delil sağlanmasını gerekli gördüğünde bu deliller , tarafların veya tanıkların uyrukluğu ne olursa olsun 6 ncı maddede öngörülen usullerle sağlanabilir.

2. Bu sözleşmenin III üncü Bölümünün amaçları bakımından:

a. “delil sağlanması” deyimi,davacı,davalı tanık (bilirkişi) müdafî veya başka herhangi bir şahsın yeminli veya yeminsiz ifadesinin alınmasını; muhakeme usulünün herhangi bir hükmü uyarınca davacıya, davalıya, tanığa, müdafîye, bilirkişiye veya başka herhangi bir şahsa yemin tevcihini ;belgelerin,örneklerinin veya başka nesnelere ibrazını ,teşhisini veya muayenesini kapsar.

b. “tanık” deyiminden,kendisinden bir delil sağlanması gerekli görülen herhangi bir şahıs anlaşılır.

c. “İsteyen Taraf” deyiminden ,delillerin sağlanmasına lüzum gören mahkemenin ülkesi, “İstenilen Taraf” deyiminden ise,delillerin sağlanacağı ülke anlaşılır.

Madde 6

1. İsteyen Tarafın adli makamı ,kendi milli kanunu hükümlerine uygun olarak İstenilen Tarafın Merkezi Makamına muhatap ve bu makam tarafından Yetkili Makama iletilecek bir istinabe talimatıyla delillerin sağlanmasını isteyebilir.

2. İstinabe talimatı ,İstenilen Tarafın dilinde düzenlenecek veya bu dilde yapılmış iki nüsha çevirisi eklenecektir. Çevirinin doğruluğu İsteyen Tarafın Yetkili Makamınca onaylanacaktır. İstinabe talimatı ,istenilen delillerin sağlanmasını gerekli kılan davanın niteliğini ,bu konuya ilişkin bütün gerekli bilgileri , tarafların adları ile tanıkların adlarını ,sıfatlarını ve adreslerini içerecektir. Buna ilaveten;

a. Ya tanıklara sorulacak, soruların bir listesi, veya talepte bulunulduğu takdirde gösterilmesi, belirlenmesi veya incelenmesi, örneklerin veya diğer nesnelere ilişkin bilgiler, doğruluğu usulüne uygun olarak onaylanmış çevirileriyle birlikte eklenecek veya

b. Yetkili Makamdan, tarafların veya temsilcilerinin diledikleri soruları sormalarına izin verilmesi istenecektir.

3. İstinabe Talimatlarında özel bir usulün uygulanmasının açıkça istenmesi ve bu talebin İstenilen Tarafın kanunlarına uygun olması koşuluyla yerine getirilmesi durumu dışında, İstenilen Tarafın Yetkili Makamı istinabeyi, kendi memleketinin mercileri tarafından gönderilen talimatları için uygulanan yöntem ve araçları kullanarak yerine getirecektir.

4. İlgili taraf veya tarafların bizzat hazır bulunabileceklerini veya arzu ettikleri takdirde İstenilen Taraf Mahkemeleri önünde temsil yetkilerine haiz avukat, dava takipçisi veya başka herhangi bir şahıs tarafından temsil edilebileceklerini duyurmak üzere istinabenin yerine getirileceği tarih ve yer talepte bulunulması halinde İsteyen Taraf'ın diplomatik ajan veya Konsolosuna bildirilecektir.

5. Bu maddenin yukarıdaki hükümlerine uyan bir istinabe talimatının yerine getirilmesine ilişkin talep yalnız aşağıdaki hallerde reddedilebilir.

a. İstinabe Talimatının doğruluğu saptanmamış ise ; veya

b. İstinabe talimatının İstenilen Taraf ülkesinde yerine getirilmesi, bu tarafın yargı yetkisi dışında kalıyor ise ,veya

c. İstinabe ülkesinde yerine getirilecek akit taraf, bunu devletin egemenliği ve güvenliğine zararlı veya kamu düzenine aykırı bulursa,

6. İstinabe Talimatının Yetkili Makam Tarafından yerine getirmediği hallerde, Merkezi Makam yerine getirmeme nedenlerini İsteyen Tarafın Diplomatik Ajan veya Konsolosuna mümkün olan en kısa zamanda bildirecektir.

7. Bir İstinabe Talimatı yerine getirildiğinde, Merkezi Makam, talimatın yerine getirildiğini gösteren gerekli belgeleri, İsteyen Tarafın Diplomatik Ajan veya Konsolosuna gönderecektir.

Madde 7

1. Delillerin 6'ncı madde uyarınca sağlanması halinde, adli makamı İstinabe Talimatını gönderen Akit Taraf, talebin yerine getirilmesi için Yetkili Makamca tanıklara, bilirkişilere ve tercümanlara verilen ücret ve yapılan masrafları, isteğiyle gelmeyen tanıkların celbi için yapılan harcamaları, İstenilen Tarafın kanunları izin verdiği takdirde yetkili adli makamın kendi namına hareket etmek üzere tevkil ettiği şahsın ücret ve masraflarını ve özel bir usulün

uygulanması talep edildiğinde bu nedenle ödenen harç ve yapılan masrafları diğer Akit Tarafa ödeyecektir.

2. İstinabe Talimatını yerine getiren Yetkili Makam talimatın yerine getirildiğine dair 6'ncı maddenin 7'inci fıkrasında öngörülen belgeleri İsteyen Taraf'ın diplomatik ajan veya Konsolosuna gönderirken bu masrafların ödenmesini isteyecektir.

3. Akit Taraflardan biri diğerine, delillerin sağlanmasına ilişkin olarak yukarıda öngörülenlerden başka hiçbir ödeme yapmayacaktır.

BÖLÜM IV

ADLİ KONULARDA MUAMELE EŞİTLİĞİNE İLİŞKİN HÜKÜMLER

Madde 8

Bit akit tarafın uyrukları diğer tarafın ülkesinde şahısları ve malları açısından adli korunma ile harç ve masraflar da dahil olmak üzere aynı koşullarla dava açma veya kendilerini savunma hakkına sahip olacaklar ve diğer Akit Taraf uyruklarının sahip oldukları haklardan aynen yararlanacaklardır.

Madde 9

Teminattan Muafiyet

1 - Akit Taraflardan birinin vatandaşlarından, diğer Akit Tarafın adli makamları önündeki adli işlemleri öncesinde sadece yabancı olmaları veya Diğer Akit Tarafın ülkesinde ikamet etmemeleri sebebiyle teminat talep edilmeyecektir.

2 - Bu maddenin 1. fıkrasındaki hükümler aynı zamanda tüzel kişilere de uygulanır.¹

Madde 10

Bir Akit Tarafın uyrukları, diğer Akit Tarafın ülkesinde ücretsiz adli yardımdan o Akit Tarafın uyruklarıyla eşit şekilde yararlanacaklardır.

1

10 Şubat 2005 tarihli ve 25723 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Türkiye Cumhuriyeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Ticarî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının 9. Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Ek Protokol" ile Anlaşmanın "Bir Akit Tarafın diğer Akit Taraf ülkesinde ikamet eden uyrukları, diğer Akit Tarafın uyruklarının göstermeye veya ödemeye mecbur olmadıkları masraf teminatını ödemek zorunda olmayacaklardır" şeklindeki 9. maddesinin yukarıdaki şekilde değiştirilmesine karar verilmiştir.

Madde 11

Bu Sözleşmenin uygulanması ile ilgili olarak doğabilecek her türlü uyuşmazlık diplomatik yoldan çözümlenecektir.

Madde 12

Bu Sözleşme onaylanacak ve onay belgeleri Ankara'da teati edilecektir.

Bu Sözleşme, onay belgelerini teatisinden itibaren bir ay sonra yürürlüğe girecektir.

Madde: 13

Bu Sözleşme süresiz olarak yürürlükte kalacaktır. Akit Taraflardan her biri diğer Akit Taraf'a bildirimde bulunarak heran Sözleşme'yi feshedebilir. Sözleşme bu bildirimden diğer Akit Tarafça alındığı tarihten altı ay sonra yürürlükten kalkacaktır.

Yukarıdaki hükümleri tasdiken, aşağıda imzaları bulunan ve Hükümetleri tarafından usulüne uygun şekilde yetkili kılınmış olan temsilciler bu Sözleşme'yi imzalayıp mühürlemişlerdir.

Ankara'da 1981 yılının 23 Haziran günü, İngilizce olarak iki nüsha halinde düzenlemiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti

Adına

Cevdet Mentuş

Adalet Bakanı

Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti

Adına

S. Sharifuddin Pirzade

Adalet ve Parlamento İşleri

Bakanı ve Başsavcı